

Az antik bölcselettől a lélekgyártásig

—

**Az MI-technológia röögös útja a
mélylélektan felé**

Dergez-Rippl Dóra PhD

adjunktus

PTE-Filozófia Doktori Iskola, KPVK

Magyar Művészeti Akadémia-MMKI

HÉRAKLEITOSZ

A lélek határait járta, de nem találta,
menj bár végig minden úton;
olyan mélységes aránya van.

/Hér. 232/

1. BEVEZETÉS

- **lélek ↔ technológia**
- **psziché ≠ elme**
- **ego = a tudatosság központja**

2. ANTIK LÉLEKFOGALMAK HATÁSA

- **Preszókratikusok**: nem absztrahált lélek
- **Szókratész**: racionalitás; „Azért...mert”; Ismerd meg önmagad!
- **Platón**: metafizika; Hol vannak az ideák?
- **Szent Ágoston**: „ideae principales” (örökké létező ösképek)

2. ANTIK LÉLEKFOGALMAK HATÁSA

- Mélylélektani kontextus: öskép, szimbólum, rejtett tartalom, tudattalan, öröklődés, új formák

*A szimbólumok tartalma nem
algoritmizálható.*

3. LÉLEK AZ MI-KUTATÁSBAN

DOLATA, M., CROWSTON, K., & SCHWABE, G. (2022, DECEMBER 12).
PROJECT ARCHETYPES: A BLESSING AND A CURSE FOR AI DEVELOPMENT

- szoftverfejlesztés → gyakorlati szempontok
- projekt archetípus
- fontos a régi tapasztalat
- kockázat: bizonytalanság

3. LÉLEK AZ MI-KUTATÁSBAN: PROJEKT ARCHETÍPUSOK

1. rugalmas szoftverfejlesztés
2. testreszabás
3. tervező gondolkodás
4. big data elemzés
- +1: kognitív projekt

KONKLÚZIÓK

1. Az archetipusokra szükség van a szoftverfejlesztésben (Dolata and Co.)
2. Tudnunk kell, „hol van a forrásuk” (Dolata and Co.)
3. Az MI-alapú applikációk válságban vannak (Dolata and Co.)

Végső konklúziók:

4. A lélekre vonatkozó kérdések ma is aktuálisak
5. Az ember kultúrateremtő, az MI kultúrahasználó
6. Nincs válasz arra, mi rejlik az emberi lélek mélyén

HÉRAKLEITOSZ

A lélek határait járta, de nem találta,
menj bár végig minden úton;
olyan mélységes aránya van.

/Hér. 232/

FELHASZNÁLT IRODALOM

- **AUGUSTINUS** (396): De diversis questionibus.
- **DOLATA**, M., CROWSTON, K., & SCHVABE, G. (2022). Project Archetypes: A Blessing and a Curse for AI Development. Proc. Intl. Conf. on Information Systems. https://aisel.aisnet.org/icis2022/is_design/is_design/6
- **VON HARTMANN**, Eduard (1869/1931). Philosophie des Unbewussten. Lipcse. (English version: Philosophy of the Unconscious. Routledge.
- **JACOBI**, Jolande (2009.) C. G. Jung pszichológiája. Ford. Dr. Laczkó Katalin. Animula, Budapest.
- **JUNG**, C.G. (2002): A pszichoterápia gyakorlata. Scolar Kiadó, Budapest.
- **JUNG**, C.G. (2011): Az archetípusok és a kollektív tudattalan. Scolar Kiadó, Budapest.
- **KIRK**, G. S. – **RAVEN** J. E. – **SCHOFIELD**, M. (1998): A preszókratikus filozófusok. Atlantisz, Budapest.
- **PLATÓN** (1984): Összes művei. Európa Kiadó, Budapest.
- **SZOBOSZLAI-KISS** Katalin (2013): A lélek értelem nélküli minőségéről Platónnál. In: *Jog – Állam – Politika*. 2013/4. 127-139.